

Phụ lục 02

DANH MỤC KIỂM KÊ DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA, DANH LAM THẮNG CẢNH CHƯA ĐƯỢC XẾP HẠNG

(Kèm theo Quyết định số /QĐ-UBND ngày /02/2026 của Chủ tịch UBND tỉnh Cao Bằng)

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
XÃ BẢO LẠC (01)					
1	Đền thờ Đức thánh Trần	Xóm 2, xã Bảo Lạc	Lịch sử	Thờ Trần Hưng Đạo (Trần Quốc Tuấn) - một danh tướng mưu lược văn võ song toàn. Anh hùng dân tộc Việt Nam thời nhà Trần thế kỷ XIII. Hằng năm từ 19-21/08 Âm lịch nhân dân mở lễ hội.	Được Nhân dân xóm 2 xã Bảo Lạc đóng góp xây dựng đền và tường rào kiên cố sạch đẹp.
XÃ XUÂN TRƯỜNG (03)					
2	Đèo khau Cốc Chà (đèo 15 tầng)	Xóm Nà Đoòng, xã Xuân Trường	Danh lam thắng cảnh	Đèo Khau Cốc Chà là con đèo quanh co 15 tầng như một dải lụa nhỏ mềm mại uốn lượn qua sườn núi, tạo nét đẹp hùng vĩ, phá cách tô điểm cho núi rừng hoang vu nơi đây. Thu hút nhiều du khách đến tham quan checkin.	Đã được nâng cấp sửa chữa và mở rộng mặt đường của các khúc cua của con đèo.
3	Hang Bó Càng	Xóm Bản Chuồng, xã Xuân Trường	Danh lam thắng cảnh	Hang động có con suối chảy qua lòng hang, nhiều nhũ đá đẹp óng ánh giống hình đài sen, hình gợn sóng...	Nguyên trạng
4	Hồ Thôm Lôm	Xóm Bản Chuồng và xóm Thiêng Lâu, xã Xuân Trường	Danh lam thắng cảnh	Hồ rộng, bao quanh núi rừng đẹp	Địa điểm kết nối trải nghiệm giữa Công viên địa chất Non nước Cao Bằng và Công viên địa chất Cao nguyên đá Đồng Văn (Hà Giang).
XÃ HUY GIÁP (02)					

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
5	Miếu thờ Quan Sinh	Xóm Phiêng Châu 1, xã Huy Giáp (xã Đình Phùng cũ)	Lịch sử	Thờ Quan Văn Sinh, người có công tổ chức nhân dân chống bọn Thổ phỉ vùng biên giới trong những năm 1937 - 1938.	Miếu được con cháu họ Quan xây lại miếu trên một khu đất nằm sau xóm và xây bậc tam cấp bằng bê tông lên miếu.
6	Hang Nặm Pắt	Xóm Nặm Pắt, xã Huy Giáp (xã Đình Phùng cũ)	Danh lam thắng cảnh	Hang động có nhiều nhũ đá đẹp óng ánh màu vàng, màu bạc giống như những thửa ruộng bậc thang.	Nhân dân trong xóm Nặm Pắt tự tổ chức đóng góp xây dựng đường vào hang, cắm biển chỉ dẫn, kê những điểm vực sâu nguy hiểm.
XÃ KHÁNH XUÂN (01)					
7	Động Vân Trung	Xóm Lũng Rỳ, xã Khánh Xuân	Danh lam thắng cảnh	Hang có nhiều cột nhũ đẹp, như cột chống trời, cửa hang thoáng mát tầm nhìn thoáng rộng hướng nhìn ra sông Gâm.	Hoạt động du lịch tự phát. Động do doanh nghiệp Vân Phong xây dựng đường lên động và xung quanh thành khu du lịch kết hợp nhà hàng đón khách đến thăm.
XÃ SƠN LỘ (01)					
8	Núi Phia Dạ	Xã Sơn Lộ (xã Sơn Lập cũ)	Danh lam thắng cảnh	Núi Phia Dạ hùng vĩ có độ cao 1.976,7m so với mực nước biển. Quanh năm mây mù bao phủ Mùa xuân, mùa đông mây trắng như những dải lụa mềm từng lớp chồng xếp bao phủ núi. Mùa hạ mưa nhiều, đỉnh núi như thác nước khổng lồ từ trên trời tuôn xuống. Mùa thu ít mây, nắng chiếu tỏa sáng lên ngọn núi Phia Dạ như tháp lửa khổng lồ vút lên trời.	Nguyên trạng, đường đi lại khó khăn, để lên đỉnh núi đi bộ 5km (khoảng 2h đồng hồ).

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
XÃ LÝ BÔN (01)					
9	Hang Lũng Ròn	xóm Lũng Ròn, xã Lý Bôn	Danh lam thắng cảnh	Là hang động được kiến tạo hàng trăm khối thạch nhũ và măng đá kỳ ảo, những khối nhũ muôn màu sắc... tạo nên những cảnh đẹp kỳ thú.	Nguyên trạng
10	Hang Dơi	Xóm Đình Phà, xã Cốc Pàng (xã Đức Hạnh cũ)	Danh lam thắng cảnh	Động cao, vòm rộng, nền động rộng khá bằng phẳng nhiều tầng nhũ đá lấp lánh đẹp.	Nguyên trạng
XÃ TRƯỜNG HÀ (07)					
11	Lũng Hoài (Lũng Vài)	Xóm Lũng Hoài, xã Trường Hà (xóm Lũng Hoài, xã Sóc Hà cũ)	Lịch sử	Nơi thành lập Ủy ban nhân dân lâm thời của xã ngày 13/03/1945 có tới hơn 2000 người tham dự mít tinh.	Là một bãi đất bằng cạnh sườn núi, đã thay đổi cảnh quan.
12	Đoàng Slí Minh	Xóm Thôm Tầu, xã Trường Hà	Lịch sử	Là nơi tổ chức tổng diễn tập của lực lượng tự vệ toàn châu (08/1943) thu hút trên 1000 tự vệ thường, tự vệ chiến đấu và cán bộ của Ban Việt Minh các xã tham dự.	Là bãi đất đồi trồng cây thông rộng.
13	Ngã Tư Đôn Chương	Xóm Đôn Chương, xã Trường Hà (thị trấn Xuân Hòa cũ)	Lịch sử	Nơi đặt trạm bắt gác của thực dân Pháp (1939-1945). Bác Hồ cải trang đi an toàn khi từ Lam Sơn (Hoà An) về Pác Bó (tháng 08/1942).	Đã thay đổi cảnh quan.
14	Dốc Kéo Già	Xóm Bản Hoàng, xã Trường Hà	Lịch sử	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh nghỉ dừng chân trên đường về thăm Pác Bó ngày 20/02/1961.	Dốc Kéo Già: vị trí di tích không thay đổi, di tích vẫn được giữ nguyên.
15	Nền nhà ông	Xóm Nà Mạ, xã	Lịch sử	Nơi họp của Tổng bộ Việt Minh Châu Hà	Vị trí di tích hiện nay chỉ

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
	Lý Văn Kinh	Trường Hà		Quảng (1941-1943).	còn lại nền đất.
16	Đám ruộng Thua Phía	Xóm Nà Mạ, xã Trường Hà	Lịch sử	Là nơi chiếc máy bay do hai phi công Liên Xô lái đã đổ xuống đây chiều ngày 20/02/1961 để đón Chủ tịch Hồ Chí Minh trở về sau chuyến người lên thăm Pác Bó.	Vị trí di tích hiện nay chỉ còn lại nền đất.
17	Nhà Ông Ngư Mạn	Xóm Nà Mạ, xã Trường Hà	Lịch sử	Đây là trạm giao thông Bác Hồ thường qua lại trong các chuyến công tác (1941- 1945) thời gian Người hoạt động tại Cao Bằng.	Vị trí di tích hiện nay chỉ còn lại nền đất, được gia đình quản lý.
XÃ LŨNG NẶM (01)					
18	Hang Bản Đồi	Xã Lũng Nặm	Danh lam thắng cảnh	Cửa hang dài từ 15-17m, trần hang cao 8-9m, quan sát hệ thống nhũ đá, cột đá và rèm đá đa dạng, bề mặt bằng phẳng có nước trong đó. Trong hang có cây cỏ mọc phát triển.	Còn nguyên trạng
XÃ HÀ QUẢNG (09)					
19	Kéo Pán	Xóm Luống Nội, xã Hà Quảng (xã Ngọc Đào cũ)	Lịch sử	Nơi hội họp, mít tinh của quần chúng nhân dân và luyện tập tự vệ từ năm 1942-1944.	Còn nguyên trạng
20	Nền nhà ông Nông Đình Giác	Xóm Đào Bắc, xã Hà Quảng (xã Ngọc Đào cũ)	Lịch sử	Chủ tịch Hồ Chí Minh nghỉ đêm trên đường từ Pác Bó đi Tân Trào (tháng 05/1945).	Ngôi nhà vẫn còn, nhưng đã bị xuống cấp.
21	Nền nhà ông Nguyễn Văn Quyền	Xóm Bản Chá, xã Hà Quảng (xã Ngọc Đào cũ)	Lịch sử	Là điểm xuất phát của cuộc biểu tình kháng phu, chống thuế của nhân dân các dân tộc Hà Quảng năm 1934. Là địa điểm đưa đón cán bộ từ Tổng Cột về Bản Chá sang Đào	Dấu tích chỉ còn nền đất trồng hoa màu.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
				Ngạn từ năm 1934 đến 1937.	
22	Đoảng Ý	Xóm Đào Bắc, xã Hà Quảng (xã Ngọc Đào cũ)	Lịch sử	Là nơi ở và hoạt động cách mạng của đồng chí Phạm Văn Đồng và Vũ Anh năm 1942.	Bãi đất rừng khoanh nuôi của nhân dân.
23	Khuổi Goồng	Xóm Đào Bắc, xã Hà Quảng (xã Ngọc Đào cũ)	Lịch sử	Là địa điểm cất giấu lương thực do nhân dân vùng Lục Khu quyên góp ủng hộ lương thực cho cách mạng năm 1943.	Nay là khe đồi, 2 bên là rừng khoanh nuôi của người dân, cây cối mọc um tùm.
24	Nậm Kim	Xóm Đào Bắc, xã Hà Quảng (xã Ngọc Đào cũ)	Lịch sử	Là nơi tổ chức mít tinh phát động hội viên các hội cứu quốc ủng hộ cuộc khởi nghĩa Bắc Sơn và tuyên truyền về chủ trương của mặt trận Việt Minh năm 1942.	Là một khu gồm đồi, khe suối hiện nay được khoanh nuôi bảo vệ của nhân dân.
25	Khuổi Răng	Xóm Đào Bắc, xã Hà Quảng (xã Ngọc Đào cũ)	Lịch sử	Năm 1942 đồng chí Võ Nguyên Giáp đã đến ở và làm việc tại đây.	Là một khu gồm đồi, khe suối hiện nay được khoanh nuôi bảo vệ của nhân dân.
26	Khuổi Mạ Rươi	Xóm Đào Bắc, xã Hà Quảng (xã Ngọc Đào cũ)	Lịch sử	Là địa điểm mở lớp học tập chính trị cho các đồng chí cán bộ cốt cán của 2 châu Hà Quảng và Hoà An năm 1945.	Là một khu gồm đồi, khe suối hiện nay được khoanh nuôi bảo vệ của nhân dân.
27	Hang Ngườm Siêu	Xã Hà Quảng	Danh lam thắng cảnh	Hang động rộng, nhiều thạch nhũ.	Còn nguyên trạng
XÃ CÀN YÊN (02)					
28	Miếu Nà Thín	Xóm Hung Đạo, xã Càn Yên	Lịch sử	Thờ Nùng Trí Cao, nhân vật lịch sử, người có công chống quân Tống xâm lược bảo vệ biên cương của tổ quốc. Lễ hội tổ chức vào ngày 10/01 (âm lịch) hàng năm.	Được nhân dân đóng góp tu sửa.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
29	Chùa Nà Vàng	Xóm Quang Trung 1, xã Càn Yên (xã Lương Thông cũ)	Lịch sử	Chùa thờ phật được khởi dựng từ thời vua Lý Anh Tông khoảng năm 1138. Đây là ngôi chùa cổ, hiện nay không còn.	Di tích chỉ còn một bãi đất trống, rậm rạp.
XÃ HÒA AN (28)					
30	Nhà ông Đào Hải	Xóm Lam Sơn Hạ, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến làm việc, họp với Ban lãnh đạo liên Tỉnh uỷ Cao - Bắc - Lạng (05/05/1945).	Đã được tu sửa, nên đã được láng xi măng, có sân vườn, tường đất bao quanh.
31	Nhà ông Lý Văn Thạo (Xoan)	Xóm Lam Sơn Hạ, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ đêm tại đây (05/05/1945).	Ngôi nhà đã bị xuống cấp, cửa ra vào bị mối mọt, cột xà mọt, vách tường bị bong tróc.
32	Núi Phía Rìn	Xóm Lam Sơn Hạ, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Nơi đồng chí Hoàng Đình Giông tổ chức thành lập tổ chức Thanh niên yêu nước năm 1927.	Vẫn còn nguyên vẹn, đường đi đến di tích cây cối rậm rạp.
33	Hang Tao	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Nơi đồng chí Hoàng Đình Giông đã ở trước khi đi Hải Phòng hoạt động cách mạng tháng 01/1936.	Vẫn còn nguyên vẹn, đường đi đến di tích cây cối rậm rạp.
34	Nhà ông Hoàng Đức Tâm	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Nơi thành lập “Việt Nam Cứu quốc hội” năm 1945.	Giờ chỉ còn lại nền đất, trồng cây ăn quả.
35	Pác Ngườm	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến làm việc trước khi đi Tân Trào (05/1945) để họp bàn với lãnh đạo liên Tỉnh uỷ Cao - Bắc - Lạng chuẩn bị tổng khởi nghĩa.	Vẫn còn nguyên trạng.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
36	Dẻ Gụp	Xóm Lam Sơn Hạ, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Là nơi thành lập xưởng cơ khí đầu tiên năm 1942.	Vẫn còn nguyên vẹn, đường đi đến di tích cây cối rậm rạp.
37	Đòn Bang Tá	Xóm Lam Sơn Hạ, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Do thực dân Pháp xây dựng từ năm 1943 để đóng quân nhằm ngăn chặn và đàn áp phong trào cách mạng của nhân dân ta.	Di tích đã được tu sửa
38	Miếu công chúa Mạc Hoa Dung	Xóm 1 Bể Triều, xã Hòa An (Thị trấn Nước Hai cũ)	Lịch sử	Miếu thờ công chúa Mạc Hoa Dung (con gái thứ 3 của vua Mạc Kính Vũ).	Miếu đã được tu sửa có người quét dọn và trông coi.
39	Hang Ngườm Cho	Xóm Lam Sơn Hạ, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Nơi chuẩn bị tư trang đưa đồng chí Nam Bình (Hoàng Đình Giong) lên đường đi họp Đại hội của Đảng tại Ma Cao, Trung Quốc tháng 03/1935.	Vẫn còn nguyên vẹn, đường đi đến di tích cây cối rậm rạp.
40	Nhà bà Lê Thị Nụ	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Chủ tịch Hồ Chí Minh từ Pác Bó đi Tân Trào, Người cùng đoàn cán bộ đến nghỉ ăn bữa cơm chiều ngày 05/05/1945.	Đã được gia đình sửa chữa
41	Cơ quan Đổ	Xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Do đồng chí Phạm Văn Đồng thành lập năm 1944 có đội võ trang ở Lũng Hoàng bảo vệ.	Cây cối rậm rạp, còn dấu tích địa điểm ghi dấu sự kiện của di tích.
42	Xưởng sửa chữa vũ khí	Xóm Bình Lương, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Giữa năm 1944 Xưởng sửa chữa vũ khí của liên Tỉnh uỷ chuyển về đóng ở đây.	Là hang to, rộng, ghi dấu sự kiện, còn nguyên trạng.
43	Trường Quân chính	Xóm Bình Lương, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Là nơi thành lập Trường Quân chính kháng nhật đầu tiên của liên Tỉnh uỷ Cao - Bắc - Lạng tháng 05/1945. Nhiều lớp học viên được liên tiếp tổ chức và đào tạo tại đây,	Cây cối rậm rạp, chỉ còn dấu tích là bãi đất rộng.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
				phụ trách trường là đồng chí Sửu (Lê Thiết Hùng), có sự hỗ trợ lãnh đạo của đồng chí Tổng (Phạm Văn Đồng), đồng chí Linh Sơn. Người tham gia giảng dạy là đồng chí Thanh Tâm (Nguyễn Khánh Côn), Đồng Tâm, Bác Ái (hai sĩ quan Pháp về với cách mạng).	
44	Hang Lũng Xê	Xóm Bình Lương, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Là nơi đồng chí Phạm Văn Đồng tổ chức lớp học chính trị với hơn 40 học viên trong thời gian 20 ngày, năm 1942.	Cây cối rậm rạp, bám vách đá đi lên, hang khá lớn có thể chứa được nhiều hộ dân.
45	Lũng Phầy	Xóm Bình Lương, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Tháng 11/1942 tại đây đã diễn ra cuộc họp Châu uỷ để cử cán bộ đi tham gia phong trào Nam Tiến do đồng chí Phạm Văn Đồng chủ trì.	Di tích còn lại của Lũng hiện có gần 10 hộ dân sinh sống 100% người Mông, đường đi lại khó khăn.
46	Tênh Giảo	Xóm Bình Lương, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến hoạt động tiếp xúc với cơ sở cách mạng của vùng đồng bào dân tộc Mông năm 1942.	Di tích còn lại là khu đất rộng, xóm người Mông sinh sống.
47	Đền thờ Phạm Công Cúc Hoa	Khu Giữa, xã Hòa An (thị trấn Nước Hai cũ)	Lịch sử	Ông là người Nam Định, năm Minh Mệnh thứ 13 (1832) là Tri phủ Hoà An, là người chính trực, xử sự liêm minh, bị bọn giặc Vân giết chết cùng cả nhà. Sau khi giặc Vân bị dẹp yên, nhân dân quyên góp tiền của lập đền thờ.	Đền không còn vị trí cũ, nay chuyển vào miếu thổ công của thị trấn Nước Hai (cũ) đặt nhờ bát hương.
48	Địa điểm Vô Héc	Xóm Héc Chang, xã Hòa An (xã Đại tiến cũ)	Lịch sử	Đầu năm 1950 Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ một đêm trong chuyến đi từ trung tâm căn cứ địa Việt Bắc lên Cao Bằng và đi ra nước ngoài quan hệ ngoại giao với nước bạn	Chỉ còn, nền đất con cháu đã xây nhà cấp 4 lên trên, thay đổi cảnh quan.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
				Liên Xô, Trung Quốc.	
49	Nhà ông Nông Quốc Quận	Xóm Pác Gậy, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ đêm sau chuyến đi nước ngoài công tác trở về, tháng 03/1950.	Ngôi nhà còn nguyên cột, kèo bằng gỗ, vách trát bằng đất. Trong nhà còn lưu giữ 01 chiếc Giường, 1 bàn làm việc và 01 bàn thờ tổ tiên bằng gỗ.
50	Nhà ông Lê Văn Tư	Xóm Bản Nưa, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm đồng bào và dự bữa cơm thân mật buổi chiều tháng 05/1945 và chia tay với đồng bào để đi Tân Trào, Tuyên Quang.	Ngôi nhà gỗ, cột, kèo còn nguyên, hiện vật trong nhà không còn gì.
51	Hang Ngườm Hoài	Xóm Bản Nưa, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Đây là kho quân giới và ngân hàng kháng chiến. Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm trước và sau chiến dịch Biên giới, tháng 10/1950.	Trong hang còn nguyên trạng.
52	Hang Pác Tẻng	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến ở và làm việc trước khi đi Tân Trào, tháng 05/1945. Người đã chỉ đạo cuộc họp với Ban lãnh đạo liên Tỉnh uỷ Cao-Bắc-Lạng để chuẩn bị tổng khởi nghĩa.	Thay đổi cảnh quan bên ngoài, bên trong hang còn nguyên trạng.
53	Nhà ông Kế Minh	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ và làm việc trước khi đi Tân Trào, tháng 05/1945.	Chỉ còn dấu tích nền nhà bị ném bom là một hố sâu.
54	Mô vách đá Bản Nưa	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh họp bàn với các đồng chí chỉ huy chiến dịch Biên giới năm 1950 (Võ Nguyên Giáp, Thái Dũng, Mã Dũng).	Còn nguyên trạng

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
55	Đền Phúc Tăng	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Thờ ông tổ họ Hoàng, một vị tướng dưới xuôi lên dẹp loạn, sau ở lại sinh cơ lập nghiệp được nhân dân kính trọng, tôn thờ.	Đã được nhân dân đóng góp tu sửa.
56	Hang Ngườm Shura	Xóm Bình Long, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Lịch sử	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến ở và làm việc trước khi đi Tân Trào.	Còn nguyên trạng
57	Nhà máy sản xuất miền và lò gốm	Xóm Lam Sơn Hạ, xã Hòa An (xã Hồng Việt cũ)	Danh lam thắng cảnh	Nơi đây có dòng suối cắt sâu vào chân núi đá vôi tạo thành hàm ếch sâu vào 5-10m, có chỗ đến 20m. Còn dấu vết cuội, sỏi tương lòng sông bám trên vách đá vôi cao hơn mực nước sông hiện tại 2m.	Còn nguyên trạng
XÃ BẠCH ĐẰNG (03)					
58	Trạm Cầu đường Tài Hồ Sin	Xóm Tài Hồ Sin, xã Bạch Đằng	Lịch sử	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ chân trên đường đi công tác từ Trung Quốc qua Quảng Hoà, Hoà An tháng 03/1950.	Di tích chỉ còn dấu tích.
59	Địa điểm Nhà ông Nông Văn Huyền (bí danh Tân Thái)	Xóm Thín Tăng, xã Bạch Đằng (xã Bình Dương cũ)	Lịch sử	Địa điểm Bác Hồ dừng nghỉ và ăn cơm trưa tại nhà ông Nông Văn Huyền (bí danh Tân Thái).	Chỉ còn dấu tích là nền đất, xung quanh cây cối rậm rạp.
60	Địa điểm nhà ông Vi Văn Bịch (bí danh Ngọc Minh)	Xóm Khuổi Lầy, xã Bạch Đằng (xã Bình Dương cũ)	Lịch sử	Địa điểm Bác Hồ dừng nghỉ đêm tại nhà ông Vi Văn Bịch (bí danh Ngọc Minh).	Chỉ còn lại dấu tích nền đất, xung quanh cây cối rậm rạp.
XÃ NGUYỄN HUỆ (02)					
61	Bia “An Khánh Kiều	Xóm Thua Bó, xã	Kiến trúc	Bia “An Khánh Kiều Bi”: Các nét chữ khắc	Còn nguyên trạng. Bia “An

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
	Bí”	Nguyễn Huệ	nghệ thuật	trên mặt bia nhỏ và nông, chữ đã mờ chỉ còn đọc rõ được 4 chữ trên trán bia là “An Khánh kiều bí” và một vài chữ ghi họ tên những người quyên góp tiền, do vậy xác định đây là bia xây dựng cầu. Cây cầu kiến trúc bằng đá, 2 vòm một số viên đá được chế tác thành hình mũi buri. Phía mặt bên cầu ghi năm 1908.	Khánh kiều bí” trải qua thời gian lâu dài các chữ khắc trên bia bị mòn, mờ.
62	Núi Thung	Xã Nguyễn Huệ, (xã Ngũ Lão cũ)	Danh lam thắng cảnh	Gắn với truyền thuyết Nùng Trí Cao; là địa điểm đẹp, hấp dẫn có giá trị phát triển du lịch.	Núi có lỗ thung to, rộng đẹp
XÃ HẠ LANG (01)					
63	Chùa Sùng Phúc	Xóm Huyền Ru, xã Hạ Lang (thị trấn Thanh Nhật cũ)	Lịch sử	Chùa được xây dựng từ thời vua Trần Nhân Tông (1279-1293). Chùa có chức năng thờ phật và một số nhân vật có công trấn an vùng biên giới.	Đã trùng tu, tôn tạo nhiều lần.
XÃ LÝ QUỐC (02)					
64	Đồn Pháp	Xóm Bằng Ca, xã Lý Quốc (Thị trấn Bằng Ca cũ)	Lịch sử	Trong khoảng thời gian (1884-1945), người Pháp đã chiếm đóng những vị trí quan trọng dọc biên giới Việt - Trung, thủ phủ Cao Bằng cũng như các khu vực giàu có khoáng sản và điều kiện tự nhiên thuận lợi cho nghỉ dưỡng. Một trong những di tích đó là đồn của quan Hai người Pháp được xây dựng trên núi Phia Rạc theo dấu tích có thể thấy Đồn khép kín, với đầy đủ tiện nghi như khu nhà làm việc, bể nước, khu trồng rau, khu	Đã biến đổi về cảnh quan chỉ còn dấu tích là nền móng.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
				thể thao, y tế, trạm thông tin, đường đi lại...	
65	Hang Ngườm Khu	Xóm Nà Vị, xã Lý Quốc (xã Minh Long cũ)	Danh lam thắng cảnh	Là hang động được kiến tạo hàng trăm khối thạch nhũ và măng đá kỳ ảo, những khối nhũ muôn màu sắc... tạo nên những cảnh đẹp kỳ thú.	Nguyên trạng
XÃ MINH TÂM (04)					
66	Cụm di tích nhà ông Chu Văn Viêng và hang phía sau nhà	Xóm Đông Sơn, xã Minh Tâm	Lịch sử	Phía sau nhà ông Viêng có hang gia đình ông sử dụng để cất giấu lương thực, tháng 01/1950, hang và nhà của ông Viêng là nơi Bác Hồ nghỉ chân trên đường đi chỉ huy Chiến dịch Biên giới năm 1950.	Chỉ còn nền nhà cũ. Hang vẫn còn nguyên trạng.
67	Đền thờ Lũng Vạ	Xóm Đông Sơn, xã Minh Tâm	Lịch sử	Đền được dựng để thờ Tướng Lê Duy Khu, ông là tướng của nhà Lê được lệnh cầm quân lên Cao Bằng để diệt nhà Mạc. Khi đến Minh Tâm ông cùng toán quân bị lọt vào trận địa mai phục của nhà Mạc, ông tử trận. Tại vị trí ông tử trận nhân dân trong vùng lập đền thờ, hằng năm nhân dân đến đền để cầu cúng mong mùa màng bội thu.	Đến nay ngôi đền đã xuống cấp trầm trọng, chưa được tu sửa.
68	Hang Thảm Cải	Xóm Đông Sơn, xã Minh Tâm	Lịch sử	Theo như người dân địa phương và trong sử sách ghi lại, hang này là nơi trú ngụ của nhiều cán bộ cách mạng và Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc thời kỳ 1942-1944.	Hang chưa bị tác động nhiều, còn nguyên trạng.
69	Đội Võ trang Trần Phú	Xã Minh Tâm (xã Trương Lương cũ)	Lịch sử	Do đồng chí Lê Thiết Hùng tổ chức thành lập tháng 09/1944, sau khi huấn luyện 15 đồng chí đã đi Pác Bó để lấy vũ khí xây dựng lực lượng vũ trang.	Chỉ còn các lùm cây trên khe đá, xung quanh là ruộng, nương canh tác của dân.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
XÃ TAM KIM (05)					
70	Địa điểm Roỏng Đi	Xóm Nà Dù, xã Tam Kim	Lịch sử	Kho thóc để nuôi quân thời kỳ 1941 – 1945.	Còn vị trí nền nhà.
71	Hang Thẩm Gầu	Xóm Thẩm Gầu, xã Tam Kim	Lịch sử	Là di tích liên quan đến thời kỳ hoạt động cách mạng của đồng chí Võ Nguyên Giáp khi ở Nguyên Bình năm 1944.	Hang vẫn nguyên vẹn, còn vị trí nền nhà của bà Dương Thị Thiên.
72	Địa điểm Thôm Dằm	Xóm Nà Mạ, xã Tam Kim	Lịch sử	Là nơi thành lập Chi bộ Đảng đầu tiên của Tam Kim tháng 03 năm 1943.	Nguyên trạng
73	Vách đá Hoàng Tát	Xóm Nà An, xã Tam Kim	Lịch sử	Là hộp thư liên lạc của cán bộ Việt Minh với đồng chí Võ Nguyên Giáp năm 1944	Nguyên trạng
74	Đèo Belle	Xóm Khuổi Hoa, xã Tam Kim (xóm Khuổi Hoa, xã Hoa Thám cũ)	Lịch sử	Đây là đồn trú của thực dân Pháp. Nơi đây đầu tháng 05/1945, lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc cùng đoàn cận vệ đã vượt qua quả đồi trước đồn an toàn để đến Tân Trào, Tuyên Quang.	Chỉ còn dấu vết của đồn là nền móng, một vài viên gạch, hàng đá.
XÃ TỈNH TỨC (02)					
75	Hang Gia Long (còn có tên khác là Đền Thượng)	Xã Tỉnh Tức (tổ 1, thị trấn Tỉnh Tức cũ)	Danh lam thắng cảnh	Là nơi có danh thắng đẹp hang cao rộng, thoáng mát. Trong hang là ban thờ bà chúa Then, ngũ vị tiên ông, chư vị Ngọc Hoàng.	Thay đổi cảnh quan, bên trong còn nguyên trạng.
76	Đền Tam Cô	Tổ 1, xã Tỉnh Tức (tổ 1, thị trấn Tỉnh Tức	Lịch sử	Đền thờ Cô Bơ, Cô Chín và Cô Sáu, một trong Tứ Phủ Thánh Cô nổi tiếng linh	Hiện đền được tu sửa nhưng vẫn mang vóc dáng ban đầu.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
		cũ)		thiên, nơi để người dân đến cầu tài, cầu lộc, cầu an.	
XÃ NGUYỄN BÌNH (05)					
77	Hang Bó Rọc	Xóm Bản Hỏ, xã Nguyễn Bình (xã Vũ Minh cũ)	Lịch sử	Đây là nơi dừng chân nghỉ đêm của Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc tháng 05/1945 khi Người cùng đoàn bảo vệ đi Tân Trào, Tuyên Quang.	Còn nguyên trạng
78	Hang Đông Dăm	Xóm Dẻ Cao, xã Nguyễn Bình (xã Vũ Minh cũ)	Lịch sử	Hang Đông Dăm thuộc dãy núi Dẻ Cao là nơi dừng chân nghỉ ngơi của Đại tướng Võ Nguyên Giáp trong thời kỳ đồng chí hoạt động cách mạng ở Nguyễn Bình.	Còn nguyên trạng
79	Hang Thảm Slua	Xóm Nà Luộc, xã Nguyễn Bình (xã Vũ Minh cũ)	Lịch sử	Là nơi ở và làm việc của đồng chí Hoàng Đình Giọng và một số đồng chí khác trong thời kỳ 1942-1944.	Còn nguyên trạng
80	Chùa Tam Bảo	Tổ 2, xã Nguyễn Bình (tổ 2, thị trấn Nguyễn Bình cũ)	Lịch sử	Nơi thờ Phật, Chùa được xây dựng vào thời nhà Mạc thế kỷ XVI.	Hiện ngôi chùa không giữ lại được vóc dáng ban đầu.
81	Đền Phúc Lợi	Tổ 4, xã Nguyễn Bình (tổ 4, thị trấn Nguyễn Bình cũ)	Lịch sử	Đền thờ bà Chúa Thượng Ngàn và Đức Thánh Trần. Ngoài ra còn có bát hương của Quan Châu Lợi (là Quan của Pháp bị giết, chính quyền thực dân cho lập bàn thờ Châu Lợi tại Nha, sau này cụ Chức rước bát hương quan Châu Lợi vào Đền Phúc Lợi để thờ tự).	Được nhân dân đóng góp tu sửa

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
XÃ PHAN THANH (03)					
82	Động Pác Á	Xóm Nà Mùng, xã Phan Thanh	Danh lam thắng cảnh	Đến động phải đi máng qua sông Năng. Động Pác Á có chiều dài gần 2km, trong động có nhiều khối đá hình ruộng bậc thang, cảnh quan bên trong vô cùng kỳ thú.	Còn nguyên trạng
83	Động Bành Ngâm Hương	Xóm Lũng Cam, xã Phan Thanh	Danh lam thắng cảnh	Bành Ngâm Hương tọa lạc ở vùng đồi thấp, bên trong hang có nhiều khối nhũ đá muôn hình vạn trạng vô cùng đẹp mắt, tạo niềm thích thú để con người khám phá.	Còn nguyên trạng
84	Nhà Pháp	Xóm Tài Soỏng, xã Phan Thanh	Lịch sử	Đây là khu nhà của chủ mỏ người Pháp mang tên Macky. Khu nhà tọa lạc trên một ngọn đồi, gần đường tỉnh lộ. Từ trên khu nhà có thể quan sát các hướng đi lại và mọi hướng xung quanh. Với vị trí đẹp khu nhà Pháp là địa điểm có thể khai thác du lịch.	Hiện khu nhà còn hai dãy nhà không còn mái, một số mảng tường đã bị lở.
XÃ QUẢNG UYÊN (05)					
85	Hang Thoong Rừn	Xóm Xuân Hồng 2, xã Quảng Uyên (xóm Xuân Hồng 2, xã Phi Hải cũ)	Danh lam thắng cảnh	Hang động, lòng hang rộng, có nhiều nhũ đá đẹp.	Còn nguyên trạng
86	Nền nhà ông Ma Kiên Ruyệt	Xóm Tắc Kha, xã Quảng Uyên (xóm Tắc Kha, xã Chí Thảo cũ)	Lịch sử	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ 1 đêm (tháng 03/1951).	Dấu tích hiện nay chỉ là một bãi đất trống.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
87	Nhà ông Tô Văn Hò	Xóm Pác Ràng, xã Quảng Uyên (xóm Pác Ràng, xã Phúc Sen cũ)	Lịch sử	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ 1 đêm (tháng 3/1950).	Ngôi nhà đã bán đi dựng nơi khác, nên nhà con cháu dựng xây nhà mới.
88	Nhà ông Lương Văn Sin (Siu)	Xóm Quốc Tuấn, xã Quảng Uyên (xóm Quốc Tuấn, xã Phúc Sen cũ)	Lịch sử	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ đêm trên đường đi sang Trung quốc, Liên Xô quan hệ ngoại giao (tháng 01/1950).	Ngôi nhà vẫn nguyên chỗ cũ tuy đã được con cháu tu sửa.
89	Ngòm Mu	Xóm Đà Vỹ, xã Quảng Uyên (xóm Đà Vỹ, thị trấn Quảng Uyên cũ)	Lịch sử	Nơi trú ẩn của Chủ tịch Hồ Chí Minh và các đồng chí lãnh đạo trong thời gian ở và làm việc tại nhà ông Lã Văn Ho.	Nguyên trạng
XÃ PHỤC HÒA (06)					
90	Nhà Ông Nông Văn Vuông (Huông)	Xóm Đại Tiến, xã Phục Hòa (xóm Đại Tiến, xã Đại Sơn cũ)	Lịch sử	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ đêm trên đường ra mặt trận chiến dịch Biên giới (tháng 09/1950).	Nền nhà nay là một vườn trồng cây ăn quả.
91	Nhà Ông Nông Văn Đăng	Xóm Nam Hà, xã Phục Hòa (xóm Nam Hà, xã Đại Sơn cũ)	Lịch sử	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ đêm trên đường đi Liên Xô, Trung Quốc quan hệ ngoại giao (tháng 01/1950).	Nền nhà là vườn trồng ngô, còn sót lại vài hòn đá kê chân cột nhà.
92	Lò gạch nhà mạc	Xóm Pác Tò, xã Phục Hòa (xóm Pác Tò, thị trấn Hoà Thuận cũ)	Lịch sử	Vết tích lò nung gạch dưới thời nhà Mạc.	Nguyên trạng

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
93	Đền Vua Lê	Tổ dân phố 5, xã Phục Hòa (tổ dân phố 5, thị trấn Hòa Thuận cũ)	Lịch sử	Thờ vua Lê Thái Tổ (tức Lê Lợi) vị anh hùng dân tộc có công trong cuộc kháng chiến chống quân Minh xâm lược.	Xuống cấp
94	Bó Khoang	Tổ dân phố 9, xã Phục Hòa (tổ dân phố 9, thị trấn Hoà Thuận cũ)	Lịch sử	Địa điểm Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ và làm việc tại cơ quan huyện uỷ (tháng 03/1951).	Cảnh quan đã biến đổi, chỉ còn địa điểm.
95	Đèo Khau Chia	Tổ dân phố 9, xã Phục Hòa (tổ dân phố 9, thị trấn Hòa Thuận cũ)	Lịch sử	Là nơi quân ta chặn đánh quân địch trong cuộc chiến tranh biên giới phía Bắc Tổ quốc (tháng 02/1979).	Nguyên trạng
XÃ TRÀ LĨNH (03)					
96	Miếu Quan Thánh	Tổ dân phố 3, xã Trà Lĩnh (tổ dân phố 3, thị trấn Trà Lĩnh cũ)	Lịch sử	Là nơi cầu an, cầu tự, cầu tài lộc, mưa thuận gió hoà mùa màng tươi tốt.	Miếu được dân trong khu phố đóng góp tu sửa.
97	Miếu Thiêng Mang	Xóm Nam Tuấn, xã Trà Lĩnh (xóm Nam Tuấn, thị trấn Trà Lĩnh cũ)	Lịch sử	Thờ thần bảo vệ biên cương, cầu an, cầu lộc, mưa thuận gió hoà.	Nhân dân đóng góp tu sửa, lợp prô, tường bao quanh.
98	Đèo Mã Phục	Xóm Nhòm Nhòm, xã Trà Lĩnh (xóm Nhòm Nhòm, xã Quốc Toản cũ)	Danh lam thắng cảnh	Là một trong những đèo đẹp của tỉnh. Đây còn là điểm di sản địa chất độc đáo của Công viên địa chất toàn cầu Non nước Cao Bằng.	Nguyên trạng
XÃ BẾ VĂN ĐÀN (03)					
99	Địa điểm Lũng Liềng	Xóm Liên Hồng, xã Bế Văn Đàn	Lịch sử	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến kiểm tra, duyệt sa bàn chuẩn bị trận đánh đồn Đông	Là bãi đất trống, cây cối rậm

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
		(xóm Liên Hồng, xã Cách Linh cũ)		Khê (tháng 09/1950).	rap.
100	Địa điểm núi Pá Pheo	Xóm Liên Hồng, xã Bế Văn Đàn (xóm Liên Hồng, xã Cách Linh cũ)	Lịch sử	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm kiểm tra và bàn tác chiến đánh Đông Khê (13/09/1950).	Ngọn núi cây cối bao quanh.
101	Nhà ông Long Trung Dũng (Phình)	Xóm Liên Hồng, xã Bế Văn Đàn (xóm Liên Hồng, xã Cách Linh cũ)	Lịch sử	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ 1 đêm trên đường đi ra mặt trận trong chiến dịch Biên giới (tháng 09/1950).	Địa điểm nền nhà nay con cháu đã xây dựng nhà mới.
	XÃ HẠNH PHÚC (01)				
102	Ngòm Luông	Xóm Hồng Đình 5, xã Hạnh Phúc	Lịch sử	Là địa điểm hoạt động bí mật của đồng chí Ma Trung Lâm, Dương Công Hoạt năm 1932. Ngoài ra còn là nơi mở các lớp học chính trị của huyện.	Hang còn hàng rào đá xếp ở cửa, một số nhũ đá trong hang bị đập phá, nền hang đã bị đào bới.
XÃ TRÙNG KHÁNH (02)					
103	Đền Tuấn mã Sơn thần	Xóm Bản Đà, xã Trùng Khánh (xóm Bản Đà, thị trấn Trùng Khánh cũ)	Lịch sử	Thờ vị quan đánh giặc bảo vệ biên cương, trong lần chiến đấu, bị giặc bao vây, không chống đỡ được chạy vào hang núi Mã Sơn, bị vây lâu ngày lương thực hết, nước cạn, viên quan lên núi cả người và ngựa phi xuống núi. Dân địa phương xót thương dựng ngôi đền thờ phụng.	Chưa được tu bổ hiện còn Miếu nhỏ, lợp prô, không có cửa.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
104	Đền thờ Đức Thánh Trần	Xóm 2, xã Trùng Khánh (tổ dân phố 2, thị trấn Trùng Khánh cũ)	Lịch sử	Thờ Đức Thánh Trần (Trần Hưng Đạo đại vương), được xây dựng khoảng thế kỷ XX, được bà con quan tâm công đức, cầu an, cầu tài lộc.	Đã được nhân đóng góp tu sửa như hiện tại.
XÃ ĐÀM THỦY (05)					
105	Thác Cò Là	Xóm Bản Ruộc, xã Đàm Thủy (Bản Ruộc, xã Chí Viễn cũ)	Danh lam thắng cảnh	Thác nhiều tầng, nước chảy cuộn cuộn trắng xoá.	Thác đẹp, còn nguyên trạng.
106	Hồ Bản Viết	Xóm Tân Phong, xã Đàm Thủy (xóm Tân Phong, xã Phong Châu cũ)	Danh lam thắng cảnh	Là một hồ nước ngọt nhân tạo, rộng tới 5 ha. Hồ được thành 4 nhánh lọt thỏm giữa núi rừng bao la, bát ngát. Hệ sinh thái quanh hồ vô cùng đa dạng và phong phú đã tạo nên một bức tranh thiên nhiên sinh động, đầy màu sắc nhưng không kém phần nên thơ.	Còn nguyên trạng
107	Miếu thờ Long Kiên	Xóm Chung Sơn, xã Đàm Thủy (xóm Chung Sơn, xã Phong Châu cũ)	Lịch sử	Thờ Long Kiên một vị tướng trung dũng thời Nhà Mạc.	Được nhân dân trong xã đóng góp dựng miếu trên nền đất và tường cũ.
109	Miếu Long Cổ	Xóm Phia Bậy, xã Đàm Thủy (xóm Phia Bậy, xã Phong Châu cũ)	Lịch sử	Miếu thờ Thần nông, cầu mưa thuận gió hoà, mùa màng bội thu.	Nhân dân đóng góp tu bổ bậc lên xuống, mái và tường bao quanh.
110	Thành Nhà Mạc	Xóm Chung Sơn, xã Đàm Thủy (xóm Chung Sơn, xã Phong Châu cũ)	Lịch sử	Đây là vị trí chiến lược của nhà Mạc được xây dựng lên để đối phó các cuộc tấn công truy quét của quân địch.	Thay đổi về cảnh quan.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
XÃ ĐOÀI DƯƠNG (05)					
111	Miếu thờ Thần Nông	Xóm Hao Pò, xã Đoài Dương (xóm Hao Pò, xã Trung Phúc cũ)	Lịch sử	Là nơi thờ Thần Nông, vị thần bảo hộ nông nghiệp; nhân dân đến dâng hương cầu cho cuộc sống an lành, mưa thuận gió hòa, mùa màng bội thu.	Còn nguyên trạng
112	Miếu thờ Thần Nông	Xóm Nà Chi, xã Đoài Dương (xóm Nà Chi, xã Cao Thăng cũ)	Lịch sử	Là nơi thờ Thần Nông, vị thần bảo hộ nông nghiệp; nhân dân cầu an lành, mưa thuận gió hòa, mùa màng bội thu.	Được nhân dân trong xã đóng góp tu sửa lại trên nền móng cũ.
113	Miếu thờ Thần Nông	Xóm Ngưỡng Đồng, xã Đoài Dương (xóm Ngưỡng Đồng, xã Trung Phúc cũ)	Lịch sử	Là nơi thờ Thần Nông, vị thần bảo hộ nông nghiệp; nhân dân cầu an lành, mưa thuận gió hòa, mùa màng bội thu.	Nhân dân đóng góp tu sửa trên nền móng cũ.
114	Hang Bó Y	Xóm Phia Tôm, xã Đoài Dương (xã Cao Thăng cũ)	Danh lam thắng cảnh	Hang có chiều dài 863,5m, hang được chia thành 2 tầng có độ chênh cao khoảng 20m. Hang có 3 cửa thông nhau, 2 cửa dưới sát với tầng xâm thực cỡ sớ một cửa ở treo ở phía trên cao 30m. Cấu trúc hang phát triển đa phương, định hình kỹ theo hướng hang và nhũ đá.	Hang tương đối dễ tiếp cận, gần tuyến đường giao thông chính nên rất có tiềm năng khai thác phục vụ du lịch.
115	Thác Thông Ma	Xóm Nà Ít, xã Đoài Dương (xã Thông Huề cũ)	Danh lam thắng cảnh	Thác nước cao, nhiều tầng.	Còn nguyên trạng
XÃ QUANG TRUNG (06)					
116	Ngòm Lãng Rườn	Xóm Thôn Ga, xã Quang Trung	Lịch sử	Nơi nhân dân địa phương tổ chức đánh Phi Trung Quốc năm 1830. Sau năm 1945 là trụ sở các cơ quan của huyện Trà Lĩnh (nay là	Còn nguyên trạng

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
				xã Quang Trung). Nơi họp Đại hội Đảng bộ xã.	
117	Hang Mỏ	Xóm Thôn Ga, xã Quang Trung	Lịch sử	Sự kiện tháng 02/1979 nổ ra cuộc giao chiến ác liệt giữa đội dân quân tự vệ địa phương, quân đội ta và Trung Quốc. Nơi đây còn là kho vũ khí, đạn dược của quân đội.	Được nhân dân trong xã đóng góp tu sửa lại trên nền móng cũ.
118	Đồn Pháp Tri Phương	Xóm Đông Cắm, xã Quang Trung (xã Tri Phương cũ)	Lịch sử	Di tích Đồn Pháp nằm trên đỉnh núi cao gần 600m so với mực nước biển ở sát biên giới Việt Trung. Tại vị trí này có thể bao quát toàn bộ hoạt động tại cửa khẩu Tri Phương, vùng biên giới Việt Trung và một phần hoạt động của xã Tri Phương.	Nhân dân đóng góp tu sửa trên nền móng cũ.
119	Đồn Pháp Quang Trung	Xóm Rỗng Khuất, xã Quang Trung	Lịch sử	Đồn Pháp ở trên đỉnh núi cao nhất của xã Quang Trung. Tại đây có chòi quan sát có thể quan sát được các huyện Trùng Khánh (cũ), huyện Quảng Uyên (cũ), huyện Trà Lĩnh (cũ) và Trung Quốc. Đỉnh núi rộng có mặt bằng rộng khoảng 40m ² , trên đó vẫn còn di tích của Đồn Pháp là các bức tường thành và 1 đường hào rạch ngang đỉnh núi với chiều rộng khoảng 0,7m, sâu khoảng 0,4-0,5m và dài khoảng 12m.	Hang tương đối dễ tiếp cận, gần tuyến đường giao thông chính nên rất có tiềm năng khai thác phục vụ du lịch.
120	Hang Rỗng Khuất	Xóm Rỗng Khuất, xã Quang Trung	Danh lam thắng cảnh	Hang động có quy mô tương đối rộng, hệ thống nhũ đá phát triển, tạo nên nhiều hình thù đẹp và sinh động.	Còn nguyên trạng
121	Hang Độc Lập	Xóm Thôn Ga, xã Quang Trung (huyện	Danh lam thắng cảnh	Hang rộng, đẹp nhiều thạch nhũ, có nước trong hang.	Còn nguyên trạng chưa bị tác động.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
		Trùng Khánh cũ)			
XÃ THẠCH AN (07)					
122	Miếu Thôm Bon	Xóm Nà Ảng, xã Thạch An (xóm Nà Ảng, xã Vân Trình cũ)	Lịch sử	Miếu thờ cúng thổ công thổ địa của dân làng: Là một miếu nhỏ nằm ngay trên trục đường chính, cách ủy ban nhân dân xã Vân Trình cũ khoảng 2km. Miếu này thờ Thần nông và được người dân địa phương đóng góp sửa chữa xây tường bằng gạch xi và lợp mái prô.	Đã được sửa chữa, xây tường bằng gạch xi măng và lợp mái prô.
123	Địa điểm Trại giam tù binh Mỹ	Xóm Bó Dường, xã Thạch An (xóm Bó Dường, xã Vân Trình cũ)	Lịch sử	Là nơi giam giữ phi công Mỹ bị ta bắt trong thời kỳ chống Mỹ cứu nước (năm 1973).	Trại giam nằm ngay sát quốc lộ 4A bị bỏ hoang, không ai trông coi, không biển báo giới thiệu về nơi từng một thời giam giữ phi công Mỹ.
124	Địa điểm bệnh viện Dã Chiến	Xóm Trung Thành, xã Thạch An (xóm Trung Thành, xã Tiên Thành cũ)	Lịch sử	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm thương binh sau chiến thắng chiến dịch Biên giới 1950.	Cảnh quan đã biến đổi chỉ còn địa điểm.
125	Mộ công chúa nhà Mạc	Xóm Hợp Thành, xã Thạch An (xóm Hợp Thành, xã Tiên Thành cũ)	Lịch sử	Mộ công chúa Mạc Thị Tuyết Lan (công chúa Tiên Giao) và bạn đồng canh.	Cảnh quan đã biến đổi chỉ còn địa điểm.
126	Vọng Gác	Xóm Thuận Thành, xã Thạch An (xóm Thuận	Lịch sử	Vọng Gác (còn gọi là Thiêng Lầu), đây là địa điểm tướng Đinh Văn Tả quan sát và chỉ huy binh lính tập luyện tác chiến dưới thời	Còn xác định địa điểm tại một hòn đá to khá bằng phẳng ngay trên lưng chừng

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
		Thành, xã Tiên Thành cũ)		nhà Mạc.	đồi.
127	Địa điểm Mùng Thiêng	Xóm Hợp Thành, xã Thạch An (xóm Hợp Thành, xã Tiên Thành cũ)	Lịch sử	Là khu Đại bản doanh của quân đội nhà Lê do tướng Đinh Văn Tả chỉ huy dưới thời nhà Mạc.	Cảnh quan đã biến đổi chỉ còn địa điểm.
128	Địa điểm Đồi Chón Pốt	Xóm Bản Sộc, xã Thạch An (xóm Bản Sộc, xã Vân Trình cũ)	Lịch sử	Nơi Đại đội địa phương đã phục kích đánh địch vào ngày 10/12/1948, kết quả ta thu được 21 súng trường, 1 súng ngắn, nhiều đạn dược và phá hủy 2 xe cơ giới.	Địa hình phức tạp, cây cối rậm rạp, chỉ còn dấu tích hệ thống hào công sự.
XÃ ĐÔNG KHÊ (03)					
129	Đền Hội Quán	Tổ 3, xã Đông Khê (tổ 3, thị trấn Đông Khê cũ)	Lịch sử	Di tích thờ Thánh Khổng Tử-bậc đại hiền triết, người sáng lập Nho giáo, biểu tượng của tinh thần hiếu học, tôn sư trọng đạo và chuẩn mực đạo đức trong xã hội truyền thống.	Hiện hư hỏng nặng.
130	Đền Cốc Mỹ	Tổ 3, xã Đông Khê (tổ 3, thị trấn Đông Khê cũ)	Lịch sử	Xây dựng vào năm 1929, Đền thờ Đức Thánh Trần (Trần Khánh Vân), vào ngày 01/4 hàng năm nhân dân đến dâng hương làm lễ cầu mát cầu cho mưa thuận gió hoà (thường gọi là lễ Kỳ Yên).	Đền đã bị phá từ năm 1950, đến nay người dân đã san bằng làm nhà, làm vườn trên di tích đó.
131	Núi Phja Khinh	Xóm Chang Khuyên, xã Đông Khê (xóm Chang Khuyên, thị trấn Đông Khê cũ)	Lịch sử	Nơi đồng chí Võ Nguyên Giáp và Hoàng Văn Thái đặt Sở Chỉ huy để quan sát mặt trận Đông Khê ngày 25/05/1950.	Vẫn giữ được gần như nguyên hiện trạng, hiện tại

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
XÃ ĐỨC LONG (04)					
132	Địa điểm lán lớp Bình dân học vụ	Xóm Bản Mới, xã Đức Long	Lịch sử	Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đến ở và làm việc tại lán từ ngày 15/09/1950.	Còn dấu tích là nền đất.
133	Hang Ngườm Pục	Xóm Bản Siền, xã Đức Long (xóm Bản Siền, xã Lê Lợi cũ)	Danh lam thắng cảnh	Hang Ngườm Pục có độ sâu gần 100 mét tính từ cửa vào, trải dài với hệ thống nhũ đá nguyên sơ. Địa hình trong hang hiểm trở, phải chui qua các khe đá hẹp và có thiết bị chiếu sáng mới vào được hang.	Còn nguyên trạng.
134	Hang Chộc Bốc	Xóm Bản Pằng, xã Đức Long (xóm Bản Pằng, xã Lê Lợi cũ)	Danh lam thắng cảnh	Là một hang tọa lạc sâu trong dãy núi đá thuộc xóm Bản Pằng, xã Lê Lợi của huyện Thạch An (nay là xã Đức Long, tỉnh Cao Bằng). Hang có độ sâu, địa hình trong hang hiểm trở, phải chui qua các khe đá hẹp và có thiết bị chiếu sáng mới vào được hang.	Hang còn nguyên trạng.
135	Địa điểm Nà Lạn	Xóm Bản Pò, xã Đức Long.	Lịch sử	Đây là nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh gặp đồng viên dân quân ra mặt trận tham gia Chiến dịch Biên giới 1950.	Hiện nay là vườn hoa màu của người dân.
XÃ KIM ĐỒNG (02)					
136	Lũng Mươi	Xóm Lũng Đâu, xã Kim Đồng (xóm Lũng Đâu, xã Thái Cường cũ)	Lịch sử	Nơi diễn ra trận đánh của bộ đội tiêu diệt một đoàn 60 xe cơ giới của Pháp từ Lạng Sơn lên Cao Bằng tháng 01/1948 diệt 42 tên địch, bị thương 30 tên, thu 4 trung liên, 21 súng trường và một số quân trang, quân dụng.	Hiện nay đất được giao cho người dân canh tác.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
137	Hang Kẽm Coong	Xã Kim Đồng (xã Hồng Nam cũ)	Danh lam thắng cảnh	Nơi đây có dòng suối cắt sâu vào chân núi đá vôi tạo thành hàm ếch sâu vào 5-10m, có chỗ đến 20m.	Nguyên trạng
PHƯỜNG THỰC PHÁN (24)					
138	Đền Kỳ Lạch	Phường Thực Phán (xã Hưng Đạo cũ)	Lịch sử	Nơi thờ một vị tướng thời Lê.	Hiện nay không còn ngôi đền.
139	Nhà thờ Thanh Sơn	Tổ dân phố Sông Hiến 12, phường Thực Phán (tổ 12, phường Sông Hiến cũ)	Lịch sử	Nhà thờ do người Việt xây dựng từ thời Pháp thuộc và truyền Đạo Công giáo.	Đã được trùng tu tôn tạo.
140	Đền Cao Tiên	Tổ dân phố Hợp Giang 10, phường Thực Phán (tổ 11, phường Hợp Giang cũ)	Lịch sử	Đền Cao Tiên được xây bằng gạch, lợp mái ngói âm dương, có kết cấu hình chữ Đinh. Tiền đường có 3 gian, mỗi gian rộng khoảng 3m. Vị trí: (khu vực nhà xe Tỉnh uỷ cũ). Đền thờ công chúa Nhà Mạc và thờ ông Nguyễn Hàn là đốc đồng tỉnh Cao Bằng. Hiện nay Đền đã không còn.	Đã được nhân dân dựng lại và lập bát hương thờ.
141	Đền Thanh Trung	Tổ dân phố Sông Hiến 10, phường Thực Phán (Tổ 10, phường Sông Hiến cũ)	Lịch sử	Theo Cao Bằng Thực lục ngôi Đền này thờ Đốc Trần Nguyễn Đình Bá tức Khoái Trạch Bá ông là người phủ Khoái Châu Hưng Yên đỗ tiến sĩ khoa thi năm 1727, làm Đốc Trần Cao Bằng.	Đã được trùng tu, tôn tạo.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
142	Địa điểm nền nhà ông Nguyễn Nông Tập	Tổ dân phố Đề Thám 12, phường Thục Phán (phường Đề Thám cũ)	Lịch sử	Là nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh nghỉ qua đêm, trong lần Người đến thăm và nói chuyện với cán bộ chủ chốt tỉnh Cao Bằng về nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ II tháng 3/1951.	Hiện nền nhà vẫn còn.
143	Tượng đài Hồ Chí Minh	Tổ dân phố Hợp Giang 10, phường Thục Phán (phường Hợp Giang cũ)	Lịch sử	Ngày 28/01/1941 Bác Hồ trở về tổ quốc qua mốc 108, tại Pác Bó, xã Trường Hà, huyện Hà Quảng. Để tỏ lòng tôn kính và ghi nhớ công ơn to lớn của Chủ tịch Hồ Chí Minh, thể theo nguyện vọng của Đảng bộ và nhân dân các dân tộc trong tỉnh, năm 1994, tỉnh đã đề nghị Ban Bí thư Trung ương Đảng cho phép xây dựng Tượng đài Người ở Cao Bằng. Khởi công ngày 02 tháng 09 năm 1998. Tượng đài Bác Hồ được khánh thành đúng dịp Kỷ niệm 59 năm ngày Bác Hồ về nước (28/01/1941- 28/01/2000) và 70 năm ngày thành lập Đảng cộng sản Việt Nam (03/02/1930- 03/02/2000).	Nguyên trạng
144	Đền Thần Hoàng làng	Tổ dân phố Sông Hiến 10, phường Thục Phán (tổ 10, phường Sông Hiến cũ)	Lịch sử	Nơi thờ Thần Hoàng làng được xây bằng gạch, đá, có diện tích khoảng 20 m ² .	Hiện này Đền đã được trùng tu, tôn tạo
145	Thành Nhà Mạc	Xóm Hồng Quang 1, Hồng Quang 2, tổ dân phố Cao Bình, phường Thục Phán (xã Hưng Đạo cũ)	Lịch sử	Gồm các địa điểm: + Địa điểm trung tâm Trường Quốc học Bản Thành: Là trường học của nhà Mạc, trường là nơi tổ chức mở các cuộc thi của nhà Mạc để tuyển chọn nhân tài, trong đó tiêu biểu nhất là có thí sinh Nguyễn Thị Duệ giả dạng	Đã được trùng tu, tôn tạo, thay đổi cảnh quan.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
				<p>trai để thi và là nữ sinh đầu tiên thi đỗ Tiến Sĩ.</p> <p>+ Địa điểm Giếng cổ.</p> <p>+ Địa điểm Thành Bản Phủ.</p> <p>+ Địa điểm Giếng Bó Phủ.</p> <p>+ Địa điểm Miếu Bà Hoàng: Miếu Bà Hoàng thờ Hoàng Hậu vua Mạc Kính Vũ, ở cuối chợ Cao Bình, bà tên là Đinh Thị Thành.</p> <p>+ Địa điểm Ao tiên.</p> <p>+ Địa điểm Đền Thờ Thành Hoàng.</p>	
146	Kéo Oai	Tổ dân phố Hào Lịch, phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)	Lịch sử	Là nơi tập trung mở các lớp huấn luyện dài ngày và ngắn ngày do đồng chí Phạm Văn Đồng tổ chức từ năm 1941 đến 1944. Đồng thời đây còn là trạm gác, trạm giao liên tiếp đón các cán bộ cách mạng trung ương và địa phương.	Đường lên di tích khó khăn, chỉ có lối mòn nhỏ, hẹp, dốc trơn trượt, cây cối rậm rạp, còn nguyên trạng.
147	Nhà ông Nguyễn Văn Tộc	Tổ dân phố Hào Lịch, phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)	Lịch sử	Là cơ sở hoạt động của các đồng chí Phạm Văn Đồng, Lã Cát, Hoàng Sâm, Lê Quảng Ba... từ năm 1940 đến 1942.	Còn lại dấu tích nền hiện đã trồng cây ăn quả.
148	Cốc Goọng	Tổ dân phố Hào Lịch, phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)	Lịch sử	Là nơi đồng chí Phạm Văn Đồng đến tổ chức các lớp huấn luyện ngắn hạn cho phong trào Việt Minh năm 1942, ngoài ra đây còn là nơi thành lập Chi bộ Đảng của xã Hoàng Tung.	Vẫn còn nguyên trạng, đường lên hang cây cối rậm rạp.
149	Lũng Giẳng	Tổ dân phố Hào Lịch,	Lịch sử	Nơi đồng chí Hoàng Đình Giọng tuyên	Vẫn còn nguyên trạng,

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
		phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)		truyền tư tưởng yêu nước từ những năm 1926 -1927.	đường đi đến di tích cây cối rậm rạp.
150	Thôm Luông	Tổ dân phố Hào Lịch, phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)	Lịch sử	Nơi tổ chức thành lập Chi bộ Thôm Luông ngày 06/06/1930. Nơi thành lập tổ chức Thanh niên yêu nước năm 1927.	Ao dưới chân đồi để trồng lúa đã bị lấp, cây lim là nơi đặt hòm thư liên lạc không còn, đường đi đến di tích cây cối rậm rạp.
151	Ngườm Đán Đeng	Tổ dân phố Hào Lịch, phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)	Lịch sử	Năm 1937, là nơi triển khai nghị quyết của Xứ uỷ Bắc Kỳ cho các cán bộ châu.	Còn nguyên trạng
152	Ngườm Hoài	Tổ dân phố Hào Lịch, phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)	Lịch sử	Là nơi tổ chức hội họp mít tinh của các đoàn thể: Thanh niên cứu quốc, Phụ nữ cứu quốc từ năm 1941 đến 1943.	Còn nguyên trạng
153	Hang Tầu Ngần	Tổ dân phố Hào Lịch, phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)	Lịch sử	Là nơi thành lập Ban Chấp hành Nông dân cứu quốc tháng 06/1942.	Cây cối rậm rạp, còn nguyên trạng.
154	Miếu Thần Pác Lũng	Tổ dân phố Hào Lịch, phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)	Lịch sử	Miếu được dựng tại chân núi Đán Đeng thời nhà Mạc 1652-1677, thờ cung phi tần nhà Mạc, sự kiện phi tần nhảy từ núi Đán Đeng thể hiện lòng dũng cảm, kiên định động viên tướng lĩnh nhà Mạc chiến đấu, để tưởng nhớ người dân lập miếu thờ.	Miếu được nhân dân đóng góp tu sửa, mái, xây tường.
155	Hang Bó Khuông	Tổ dân phố Hào Lịch, phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)	Lịch sử	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến ở và làm việc tháng 04/1942.	Cây cối rậm rạp, chỉ còn lại dấu tích.
156	Khuổi Cườm	Tổ dân phố Hào Lịch,	Lịch sử	Ngày 17/01/1943 Tổng bộ Việt Minh đã cử	Đồi cây cối mọc rậm rạp.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
		phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)		hai đồng chí Phạm Văn Đồng, Hồng Cường tổ chức quyên góp tiền để ủng hộ phong trào khởi nghĩa Bắc Sơn.	
157	Bó Cóp	Tổ dân phố Hào Lịch, Phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)	Lịch sử	Là nơi tổ chức triển lãm vào tháng 02/1942 do Tổng bộ Việt Minh tiến hành.	Đồi núi, cây cối mọc cao rậm rạp.
158	Đỉnh Khau Cải	Tổ dân phố Hào Lịch, Phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)	Lịch sử	Nơi đồng chí Phạm Văn Đồng quan sát trận địa năm 1943	Vị trí trên đỉnh đồi cao cây cối rậm rạp.
159	Di tích Cự thạch Bản Thành - Đồi Guốc đá	Tổ dân phố Hồng Quang 2, Phường Thục Phán (xã Hưng Đạo cũ)	Lịch sử	Gắn với truyền thuyết “Cầu chùa cheng vùa”.	Nguyên trạng
160	Hang Roỏng Thốc	Tổ dân Phố Hào Lịch, Phường Thục Phán (xã Hoàng Tung cũ)	Lịch sử	Là nơi ở và làm việc của các đồng chí Hoàng Đình Giông, Hoàng Văn Thụ, Lê Quảng Ba trong những năm 1936-1942	Còn nguyên trạng, cây cối rậm rạp.
161	Kéo Lửng	Xóm Hào Lịch, xã Hòa An (xã Hoàng Tung cũ)	Lịch sử	Ngày 11/08/1943 tại đây đã diễn ra lớp huấn thị do Tổng bộ Việt Minh tổ chức, đứng đầu là đồng chí Trịnh Đông Hải (tức Vũ Anh). Ngoài ra, đây còn là nơi in Báo Cờ đỏ năm 1933 và là nơi tổ chức hội họp, học hát của các đoàn thể Cứu quốc.	Là quả đồi cao rậm rạp, còn nguyên trạng.
PHƯỜNG NÙNG TRÍ CAO (01)					
162	Đền Tam Trung	Tổ dân phố 21 phường Nùng Trí Cao (phường Sông Bằng	Lịch sử	Đền Tam Trung thờ 3 vị quan cai quản vùng đất Cao Bằng. Ba vị quan ấy là Án sát sứ Phạm Đình Trạc, Lãnh binh Phạm Văn Lưu,	Đã được trùng tu, tôn tạo.

STT	Tên di tích	Địa chỉ	Loại hình	Miêu tả	Ghi chú
		cũ)		Bổ tránh Bùi Tăng Huy.	
PHƯỜNG TÂN GIANG (01)					
163	Đền Ngọc Thanh	Tổ 7, phường Tân Giang	Lịch sử	Tương truyền Đền được dựng vào thời nhà Mạc đóng đô ở Cao Bằng năm 1594 - 1677 thờ công chúa thứ 3 của Mạc Kính Vũ.	Hiện nay đã được trùng tu, tôn tạo
XÃ ĐỘC LẬP (01)					
164	Ngườm Tum	Xã Độc Lập (xã Cai Bộ cũ)	Danh lam thắng cảnh	Hang rộng, có nhiều nhũ thạch đẹp	Còn nguyên trạng.